

**CZY KOŁO ROWEROWE
I PISUAR MOŻE STAĆ SIĘ
DZIEŁEM SZTUKI?**

**TADEUSZ
BANOWSKI**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii sztuki dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Katarzyna Jasińska
Recenzja merytoryczna – Katarzyna Porczak
prof. Radosław Cezary Gwizdon
Urszula Borowska
Katarzyna Szczepkowska-Szczeńiak

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Czy koło rowerowe i pisuar może stać się dziełem sztuki?

Klasa/czas trwania zajęć/lekcji:

Klasy I–IV (w zależności od organizacji szkoły)/45 minut

Cele

Uczeń:

- wyjaśnia termin dadaizm;
- interpretuje dzieła dadaistyczne;
- wskazuje środki warsztatowe;
- określa, czym jest ready-made.

Metody/Techniki/Formy pracy:

- analiza;
- praca w grupach;
- dyskusja;
- praca z materiałem źródłowym.

Środki dydaktyczne:

- materiał ilustracyjny;
- artykuł;
- audycja dr Grażyny Bastek *Jedyna taka Mona Lisa... z wqsami*.

Opis przebiegu lekcji

Część wstępna:

Nauczyciel prezentuje uczniom „Fontannę”, nie zdradza tytułu, zapowiadając jednocześnie, że jest to jedno z ważniejszych dzieł przeznaczonych do omówienia na tej lekcji. Młodzież wypowiada się na temat „Fontanny” – burza mózgów.

Część właściwa:

1. Uczniowie wyszukują stronę: <https://histmag.org/Marcel-Duchamp-i-nowojorski-dadaizm-sztuka-czy-antysztuka-205> i zapoznają się z treścią.
2. Nauczyciel ponownie wyświetla „Fontannę”, informując o okolicznościach powstania dzieła, zamiarach artysty. Prosi uczniów, by posiadając wiedzę na temat kilku dzieł i twórczości Duchampa, zmierzili się z dziełem po raz drugi i odczytali je w kontekście ruchu dada. Uczniowie zapoznają się z definicją ready-made. Interpretują „Fontannę”.
3. Zapoznanie się z audycją zaprezentowaną na stronach PR – *Jedyna taka Mona Lisa... z wqsami*, prowadzoną przez dr Grażynę Bastek:

<https://www.polskieradio.pl/8/406/Artykul/626499,Jedyna-taka-Mona-Lisa-z-wasami> – wskazują na zabawę słowną artysty i podkreślają uzyskany efekt. Nauczyciel prezentuje instalację „Panna młoda rozebrana przez swych kawalerów, jednak”, wskazuje trop interpretacyjny.

Część podsumowująca:

Uczniowie dzielą się wrażeniami po lekcji. Zapisują tytuły dzieł, przypominają pojęcia.

Zadanie domowe:

Zapoznaj się z pracami innych dadaistów. Wypowiedz się na ich temat w formie eseju.

Komentarz metodyczny

Lekcja została oparta o zastosowanie metod aktywizujących, angażujących uczniów do pracy w grupie, do korzystania z zasobów internetowych oraz tradycyjnych źródeł informacji. W przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy: zapewnić właściwe oświetlenie sali lekcyjnej i miejsca pracy; wykorzystać mocne strony ucznia, budować atmosferę pracy sprzyjającą budzeniu pozytywnych emocji i zdobywaniu doświadczeń; dostosować materiały i narzędzia oraz stopień trudności zadań do możliwości ucznia, np. wydłużyć czas pracy, umożliwić zapoznanie się z materiałem źródłowym w domu, udzielając wskazówek do pracy, zorganizować pomoc koleżeńską; stosować ocenianie kształtujące i wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi dobrze, a gdzie popełnił błędy, w jaki sposób może uzupełnić braki oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności; umożliwić także rozwój uczniowi zdolnemu, angażując w dodatkowe czynności, opracowanie pomocy dydaktycznych, np. pogawędka na temat wpływu filozofii na działania dadaistów. Podczas lekcji rozwijane są kompetencje kluczowe, mające znaczenie na rynku pracy, szczególnie w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej oraz w zakresie rozumienia i tworzenia informacji (twórczość Duchampa), osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się (dyskusja); w zakresie przedsiębiorczości (komunikowanie się).